

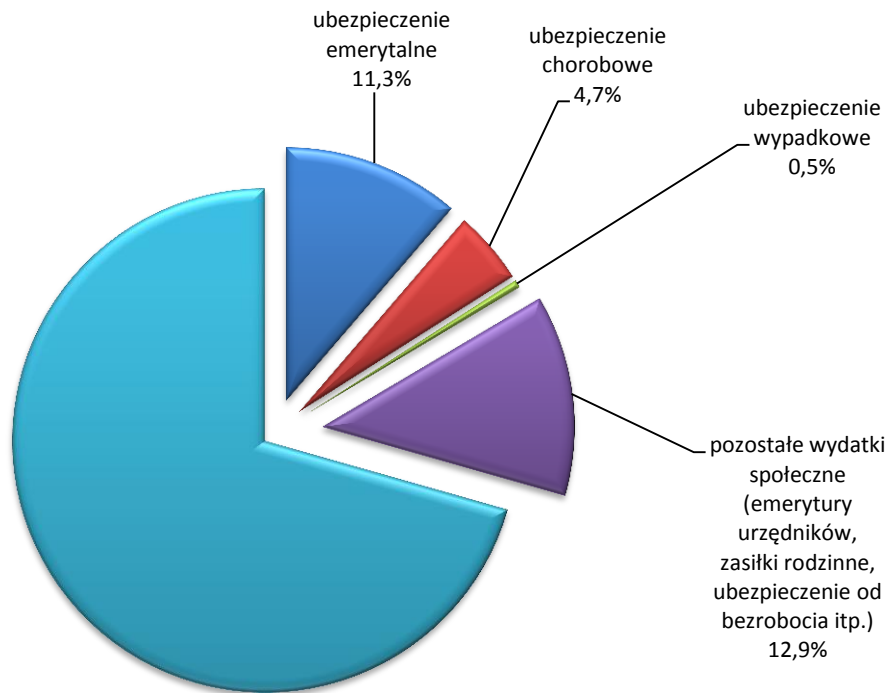
Jak zabezpieczają się w Unii

Rozpoczynamy nowy cykl artykułów poświęconych systemom zabezpieczenia społecznego w krajach Unii Europejskiej. Postaramy się przekazać podstawowe informacje na temat organizacji systemów i instytucji oraz podstawowych rodzajów świadczeń gwarantowanych w systemach zabezpieczenia społecznego poszczególnych krajów członkowskich. Mamy nadzieję, że będzie to interesująca i przydatna wiedza nie tylko dla osób, które w codziennej pracy stykają się z zagranicznymi świadczeniami z ubezpieczenia społecznego. Cykl zaczynamy od Austrii.

AUSTRIA

Powierzchnia: 83 871 km²
Stolica: Wiedeń 1 795 tys. mieszkańców
Podzielona administracyjnie na 9 krajów związkowych – landów
Ludność: 8 507 tys. mieszkańców
Przyrost naturalny: 0,41‰
Przeciętna długość życia: mężczyzn -78,4 lat; kobiet – 83,6 lat
PKB na 1 mieszkańca: 38 500 euro
Stopa bezrobocia: 5,6 %
Udział ludności powyżej 65 roku życia: 29,7 % ludności aktywnej zawodowo
Wydatki na zabezpieczenie społeczne wynoszą 29,4 % PKB (dane za 2011 r.).

Szczegółowa struktura wydatków na zabezpieczenie społeczne w odniesieniu do całości PKB

Organizacja austriackiego systemu zabezpieczenia społecznego

Austriacki system zabezpieczenia społecznego obejmuje ubezpieczenie chorobowe, wypadkowe (wypadki przy pracy i choroby zawodowe), emerytalno-rentowe oraz od utraty pracy.

Od momentu ustanowienia (w drugiej połowie XIX w.) austriacki system zabezpieczenia społecznego jest administrowany wspólnie przez przedstawicieli ubezpieczonych oraz pracodawców. Państwo posiada kompetencje nadzorcze.

Ubezpieczenie chorobowe, wypadkowe i emerytalne

Na austriacki system zabezpieczenia społecznego składają się trzy rodzaje ubezpieczeń, a administrują nimi 22 instytucje ubezpieczeniowe, które posiadają status niezależnych instytucji prawa publicznego. Niektóre z nich zarządzają dwoma, a niektóre wszystkimi trzema rodzajami ubezpieczeń.

W Austrii jest 19 kas ubezpieczenia chorobowego, 5 instytucji ubezpieczenia emerytalnego oraz 4 instytucje ubezpieczenia wypadkowego. Ustawowo ubezpieczenie jest uwarunkowane zatrudnieniem, a nie miejscem zamieszkania. Osoba ubezpieczona nie ma możliwości dokonywania wyboru między funduszami ubezpieczeniowymi. Z uwagi na uwarunkowania historyczne, zabezpieczenie społeczne można podzielić w oparciu o kryterium terytorialne i kryterium wykonywanego zawodu. Istnieją odrębne instytucje ubezpieczeniowe dla pracowników kolei, górników, pracowników administracji publicznej, rolników, a także osób zatrudnionych w rzemiośle lub handlu oraz dla notariuszy.

Kasy chorych, niezależnie od zadań związanych z ochroną zdrowia, zajmują się poborem składek na ubezpieczenie z tytułu wypadków przy pracy i ubezpieczenie emerytalne, a także ubezpieczenie na wypadek bezrobocia. Kasy te wypłacają również zasiłek wychowawczy. Świadczenia opieki zdrowotnej udzielane są przede wszystkim przez zakontraktowane placówki.

Wszystkie instytucje ubezpieczeniowe są zrzeszone w Stowarzyszeniu Austriackich Instytucji Ubezpieczenia Społecznego (*Hauptverband der Österreichischen Sozialversicherungsträger*), które reprezentuje główne interesy w dziedzinie zabezpieczenia społecznego – również w kontaktach

zagranicznych. Stowarzyszenie posiada wszechstronne kompetencje, aby lepiej koordynować działalność austriackiego systemu zabezpieczenia społecznego.

Ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe podlegają nadzorowi Federalnego Ministerstwa Zdrowia (*Bundesministerium für Gesundheit*).

Ubezpieczenie emerytalne jest nadzorowane przez Federalne Ministerstwo Pracy, Spraw Społecznych i Ochrony Konsumentckiej (*Bundesministerium für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz*).

W przypadku opieki szpitalnej utworzonych zostało 9 funduszy – po jednym dla każdego kraju związkowego (landu). Pełnią one funkcję instytucji ubezpieczenia chorobowego.

Ubezpieczenie na wypadek bezrobocia

Ubezpieczenie na wypadek bezrobocia nadzorowane jest przez Urzędy Rynku Pracy (*Arbeitsmarktservice*), które podlegają Federalnemu Ministerstwu Pracy, Spraw Społecznych i Ochrony Konsumentckiej (*Bundesministerium für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz*). Federalne Biuro Urzędów Rynku Pracy zapewnia nadzór nad 9 urzędami krajów związkowych i około 100 urzędami regionalnymi.

Świadczenia rodzinne

Świadczenia rodzinne podlegają bezpośrednio Federalnemu Ministerstwu Rodziny i Młodzieży (*Bundesministerium für Familien und Jugend*) oraz nadzorowanym przez nie urzędom podatkowym (*Finanzämter*), które wypłacają dodatki rodzinne.

Zasiłki wychowawcze

Zasiłki wychowawcze podlegają kompetencjom Federalnego Ministerstwa Rodziny i Młodzieży (*Bundesministerium für Familien und Jugend*) oraz nadzorowanym przez nie instytucjom ubezpieczenia chorobowego.

Świadczenia opieki długoterminowej

Świadczenia opieki długoterminowej są przyznawane w zależności od zapotrzebowania. Podzielone są na 7 kategorii i uzależnione od stopnia wymaganej opieki. Wypłacane są w formie rekompensaty wydatków poniesionych w związku z opieką przez właściwą instytucję odpowiedzialną za ubezpieczenie emerytalne lub wypadkowe. Ponadto państwo (na szczeblu federalnym) oraz landy uzgodniły kompleksowy system opieki w formie świadczeń pieniężnych i rzeczowych.

Pomoc społeczna - gwarantowane minimum

Poza wymienionymi wyżej rodzajami świadczeń z zabezpieczenia społecznego i zasiłkami opiekuńczymi, wypłacane są również świadczenia z pomocy społecznej - gwarantowane minimum. System pomocy społecznej jest organizowany na poziomie landów i zarządzany przez okręgowe organy administracyjne oraz władze lokalne.

Karolina Szyszko-Głowacka
Departament Współpracy Międzynarodowej